

מצוי. הסדר הטבעי נוגד לכך שהרוב ינהל והמיעוט ינוהל. לא יצוייר שהעם יישאר באספה מתמדת כדי להיפנות לענייני הכלל; וברור, שאם ימנה לשם כך ועדות, תשתנה צורת ההנהלה בהכרח.

ובאמת, יכול אני, דומני, לקבוע כעיקרון, שאם מחולקים תפקידי הממשל בין מחלקות רבות, אזי המחלקות שמספר פקידיהן קטן ביותר, רוכשות להן במוקדם או במאוחר את הסמכות הגדולה ביותר, ולוא רק מסיבה זו, שהאפשרות לסדר את העניינים על נקלה מביאה אותן לידי כך בדרך-הטבע.

ומלבד זאת, מה מרובים התנאים שקשה לאחדם, הדרושים כדי להקים ממשל כזה! ראשית, מדינה קטנה מאד שאפשר לאסוף בה את העם בנקל, ושכל אחד ואחד מאזרחיה מכיר בנקל את כל שאר האזרחים; שנית, פשטות גדולה במידות, העשויה למנוע את ריבוי העניינים ואת הויכוחים המסוכנים; שלישית, מידה מרובה של שויון במעמד החברתי וברכוש, שבלעדיו לא יאריך ימים שויון הזכויות והסמכות; ולסוף, מיעוט המותרות או העדרם הגמור. שכן, או שהמותרות הם פרי העושר, או שעושים הם את העושר לדבר שבהכרח. המותרות משחיתים גם את העשיר וגם את העני — את האחד על-ידי הקנין ואת השני על-ידי הקנאה. הם מוסרים את המולדת ביד התפנוקים והבלי-העולם. הם גוזלים מן המדינה את כל אזרחיה.